

Parforhold, kultur eller natur?

I 1960 årene forkastet hippiene ekteskapet og skulle forandre verden med fri sex. Likevel over 50 år senere lever parforholdet fortsatt i beste velgående, så hva skjedde?

Evolusjonsbiolog Dag O. Hessen og psykolog Leif Kennair har forsket på evolusjon og har funnet gode argumenter for dette.

Hessen tror at naturen, og ikke kulturen, har fått oss til å lage regler og normer som en trygg ramme rundt parforholdet. Han mener at et høyt nivå av stoffet vasopressin hos mennesket gjør at vi holder sammen i par, og den er sterkere enn sexdriften. Ønsket om samhold er så stort at vi undertrykker impulsene når vi ser en annen vi tenner seksuelt på i frykt for å miste tilhørigheten i parforholdet.

Kennair tror parforholdet dreier seg om status, kjærligheten og tilgang på sex. Det er status å være i et parforhold for alle kjønn, og psykologen tror at de som er i faste forhold får mere sex enn single, selv om det kanskje blir færre sexpartnere. Kjærligheten i parforholdet er et mål i seg selv og poenget med kjærligheten er å sikre forpliktelse, troskap og fokus på det ene mennesket.

Men hvor trofaste er vi egentlig av natur? Hessen mener at det er et spørsmål som våre slektninger primatene kan gi oss en pekepinn på. Hann gorillaen styrer den trofaste flokken sin diktatorisk, og vet av den grunn at han er faren. Han trenger derfor å produsere lite sæd og har små testikler. Hippian blant apene er dvergsgjimpansen. Han praktiserer fri sex på kryss og tvers. Flere hanner konkurrerer om farskapet, og hannen har derfor mye større testikler for å produsere mye sæd. Mannens testikler er midt imellom av størrelse, men mennesket har høyere nivå av hormonene som binder oss i par.

Hessen mener at sjalusi henger sammen med dette. Mangel på sjalusi er et tegn på at noe er galt, men mindre hvis ikke det blir sykelig. Hippiene mente det var på tide å avskaffe parforholdet, og de ønsket å ha sex på kryss og tvers, men det passet ikke vår natur. Seriemonogami er en mulighet hvor man har flere monogame forhold etter hverandre, og det blir mer og mer vanlig. Vi vil holde oss til én partner, men ha flere gjennom livet.

Hessen hevder altså at behovet for monogami kommer fra naturen, og ikke kulturen. Andre evolusjonspsykologer som David M. Buss ved universitetet i Texas mener at alle skilsmisene er et bevis på at vi ikke er monogame fra naturens side.

Hessen tror ikke det er fare for at et mer åpent og opplyst samfunn med utroskap og skilsmisser vil bety slutten for parforholdet, for selv med havarete forhold bak oss går vi inn i nye.

Parforholdet er godt biologisk begrunnet og er dypere enn legning. Hessen gir 68-generasjonen noe av æren for å ha bidratt til seksualopplysning, åpnet opp for homofile forhold og alternativer til heterofile ekteskap.

Den lange barndommen og mennesket store hjerne dømmer oss til monogame forhold, og nettopp derfor mener Hessen at parforholdet vil bestå.